

ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ФІНАНСОВО-ПРАВОВИЙ КОЛЕДЖ»

ЦИКЛОВА КОМІСІЯ ЗАГАЛЬНОЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор ПВНЗ «Фінансово-правовий коледж» Тамара ГУБАНОВА
«26» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЦИВІЛЬНЕ ТА СІМЕЙНЕ ПРАВО»
для здобувачів освіти

галузь знань 08 Право
спеціальність 081 Право
освітньо-професійний ступень фаховий молодший бакалавр

освітньо-професійна програма Право
вид дисципліни Нормативна (ОК18)

Форма навчання	Денна
Навчальний рік	2023/2024
Семестр	Сьомий, восьмий
Кількість кредитів ECTS	6
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма підсумкового контролю	іспит

Викладач: Волинець Інна Павлівна

Затверджено: На 2024/2025 н.р. Протокол педагогічної ради №8/1 від 30.08.2024 р.
Пролонговано: На 20_ /20__ н.р. Протокол педагогічної ради № від . .20 р.

КИЇВ – 2024

Розробники:

Волинець Інна Павлівна,

Доктор філософії в галузі права, викладач кафедри загальноюридичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова циклової комісії загальноюридичних
дисциплін

_____ (Андрій Гавловський)
(підпис)

Протокол № ____ від « ____ » _____ 2023 р.

Схвалено методичною комісією ПВНЗ «Фінансово-правовий коледж»

Протокол № ____ від « ____ » _____ 20__ року

Голова методичної комісії _____ (Олена Павленко)
(підпис)

ВСТУП

1. Мета дисципліни:

- Опанування загальних засад правового регулювання сімейних та цивільних правовідносин, визначення їх правового статусу та методів захисту;
- Набуття знань щодо: правового регулювання сімейних відносин (шлюб, права та обов'язки подружжя, батьків, дітей), спадкового права, договірної права в цивільних відносинах, зобов'язань та відповідальності в цивільно-правових відносинах;
- Формування практичних навичок застосування цивільного та сімейного законодавства у професійній діяльності.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

- 1) Успішне опанування дисциплін «Теорія держави та права»;
- 2) Знання основ права власності, основ сімейного права;
- 3) Володіння базовими навичками аналізу норм права, вирішення правових казусів, застосування законодавчих актів.

3. Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна охоплює основні питання правового регулювання цивільних та сімейних правовідносин. Вивчаються: поняття, структура і методи цивільного права, сімейне право як окрема галузь, види цивільних договорів, особливості шлюбно-сімейних відносин, права та обов'язки членів сім'ї, спадкове право, а також правові аспекти захисту прав у цивільно-правових і сімейних конфліктах. Основна увага приділяється вивченню правових норм, що регулюють майнові та немайнові відносини між фізичними особами, юридичними особами, а також питання відповідальності у цивільних правовідносинах. Особливий акцент робиться на практичне застосування набутих знань у правовій сфері та вирішенні реальних правових конфліктів.

4. Завдання вивчення дисципліни: знати та розуміти цивільне та сімейне право; знати та бути спроможним захищати права суб'єктів цивільних та сімейних правовідносин; вміти працювати з актами цивільного та сімейного законодавства, застосовувати його норми; вміти давати правову оцінку конкретним ситуаціям, що виникають у сфері цивільних та сімейних правовідносин; формування цілісного уявлення про структуру і функції цивільного та сімейного права; опанування основними правовими поняттями та категоріями цивільного і сімейного права; вивчення правового регулювання договірних зобов'язань та правочинів у цивільних відносинах. ознайомлення з процесами укладання, виконання та розірвання договорів у цивільно-правовій сфері; набуття практичних навичок вирішення правових конфліктів у сфері сімейних відносин.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1 - знати; 2 - вміти; 3 - комунікація; 4 - автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1.	<i>Знати:</i> предмет регулювання цивільного та сімейного права; основні цивільні та сімейні правовідносини, їх ознаки та види.	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Експрес опитування, підсумкова контрольна робота, тестове контрольне опитування</i>	10%
1.2.	<i>Знати:</i> основи цивільного та сімейного законодавства; суб'єктів цивільних та сімейних правовідносин, їх правовий статус.	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Експрес опитування, підсумкова контрольна робота, тестове контрольне опитування</i>	10%

1.3.	<i>Знати:</i> правові форми укладання договорів; правові аспекти шлюбно-сімейних відносин; спадкове право та інші способи правонаступництва.	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Експрес опитування, підсумкова контрольна робота, тестове контрольне опитування</i>	10%
1.4.	<i>Знати</i> загальні положення щодо: зобов'язань; цивільних договорів; прав та обов'язків членів сім'ї.	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Експрес опитування, тестування, підсумкова контрольна робота, колоквіум</i>	10%
1.5.	<i>Знати</i> основні засади цивільно-правової відповідальності та захисту цивільних і сімейних прав.	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Експрес опитування, тестування, підсумкова контрольна робота, колоквіум</i>	10%
2.1.	<i>Вміти</i> оцінювати і визначати: правове становище суб'єктів цивільного та сімейного права; види цивільних зобов'язань; спосіб укладення договорів; форми відповідальності.	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Експрес опитування, тестування, підсумкова контрольна робота, колоквіум, розв'язання казусу</i>	10%
3.1.	<i>Вільно володіти</i> письмовою та усною державною мовою, правильно вживаючи правничу термінологію у цивільному та сімейному праві; відтворювати зміст нормативних актів, актів правозастосування, доктринальних положень, демонструючи розуміння з основних тем з курсу. Грамотно і точно <i>формулювати та висловлювати</i> свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати та брати участь в аргументованій професійній дискусії при вирішенні юридичних казусів та наданні усних і письмових консультацій.	<i>Семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>експрес опитування, колоквіум</i>	10%
3.2.	<i>Викладати</i> матеріал з питань цивільного та сімейного права таким чином, щоб розкрити зміст основних питань поставлених в теоретичному питанні, експрес опитуванні або практичному казусі	<i>Семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>експрес опитування, колоквіум</i>	10%
3.3.	<i>Аналізувати</i> інформацію з національних і міжнародних джерел, оцінювати її достовірність, використовувати сучасні інформаційні технології і бази даних при визначенні поняття, ознак, особливостей правового статусу суб'єктів господарювання, особливості правового статусу суб'єктів цивільного та сімейного права, правовий режим майна фізичних осіб, зокрема, подружжя та інших членів сім'ї. <i>Аналізувати</i> практичні ситуації, що виникають при реалізації прав суб'єктами цивільних і сімейних правовідносин, логічно, критично та системно	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота студента</i>	<i>Експрес опитування, тестування, підсумкова контрольна робота, колоквіум, розв'язання казусу</i>	10%

	аналізувати правові документи, розуміти їх правову природу, юридичну силу та значення.			
3.4.	Правильно визначати та аргументовано застосовувати правову норму, виходячи з фактичних обставин справи та поставлених у казусі питань, а також аргументів сторін спору, аналізувати правову позицію вищих судових інстанцій; добре володіти правничою термінологією з цивільного та сімейного права. Пропонувати конкретні рішення щодо вирішення казусу, з урахуванням особливостей практичної ситуації, наведеної в кейсі, та застосування правових норм для вирішення цивільних і сімейних спорів.	Семінарське заняття, самостійна робота студента	Експрес опитування, тестування, підсумкова контрольна робота, колоквиум, розв'язання казусу	10%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код) / Програмні результати навчання (назва)	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	3.1	3.2	3.3	3.4.
РН1. Усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.			+		+		+	+	+	+
РН2. Демонструвати повагу до моральних, культурних, наукових цінностей і примножувати досягнення суспільства.			+	+		+		+	+	
РН3. Здійснювати вчинки відповідально та свідомо на основі етичних міркувань.	+	+		+		+		+	+	
РН4. Демонструвати навички письмової та усної професійної комунікації державною мовою, правильно вживати правничу термінологію					+	+		+	+	+
РН6. Використовувати знання сучасних інформаційних та комунікативних технологій для вирішення професійних задач.			+		+		+	+	+	+
РН7. Використовувати навички пошуку, оброблення аналізу інформації у професійній діяльності.	+	+				+		+		+
РН8. Мати навички здійснення професійної діяльності самостійно і в команді.			+		+		+	+	+	+
РН11. Практикувати знання основних засад та інститутів фундаментальних			+	+		+		+	+	

галузей права національної правової системи.										
РН13. Надавати консультації з правових питань заради охорони та захисту прав.	+	+		+		+		+	+	
РН14. Складати документи правового характеру.		+			+	+		+	+	+
РН15. Аналізувати правові проблеми, приймати обґрунтовані рішення та формувати правові висновки.		+		+			+	+	+	+

7.1 Форми оцінювання студентів

- семестрові форми оцінювання:

1. експрес опитування – від 2 до 4 балів;
2. колоквиум – від 2 до 4 балів;
3. розв'язання казусів (кейс-задачі) – від 8 до 10 балів;
4. тестування (з набору суджень вибрати вірні) – від 6 до 7 балів;
5. три модульні контрольні роботи – від 2 до 5 балів за кожну (всього: від 6 до 15 балів).

Мінімальна кількість балів, яка може бути отримана студентом за відповідними формами оцінювання, складає 24 бали, а максимальна - 40 балів. При фактичному перевищенні максимальної кількості балів, отриманої студентом за семестровими формами оцінювання (>40 балів), кількість балів, які виставляються за результатами семестрових форм оцінювання, складає 40 балів. У разі, якщо студенту за семестровими формами оцінювання виставлено менше 24 балів, то він не допускається до складання іспиту.

- підсумкове оцінювання:

письмовий іспит

	ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3	ЗМ4	іспит	Підсумкова оцінка
Мінімум	6	6	6	6	36	60
Максимум	10	10	10	10	60	100

Підсумкова оцінка є сумою балів, виставлених студенту за результатами семестрових форм оцінювання та оцінки за іспит (балів, отриманих на іспиті).

Максимальна підсумкова оцінка за дисципліну може становити 100 балів. Студент може отримати на іспиті максимум 60 балів. Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за іспит не може бути меншою 36 балів. У випадку, коли студент на іспиті набрав менше 36 балів, останні не додаються до семестрової оцінки (незалежно від кількості балів, отриманих під час семестру), у відомості в колонці «бали за іспит» ставиться «0», а в колонку «результуюча оцінка» переноситься лише кількість балів, отриманих під час семестру.

7.2 Організація оцінювання:

Види поточного контролю обираються викладачем, який веде семінарські заняття, за погодженням з лектором та у відповідності з даною програмою. Видами поточного контролю можуть бути: експрес опитування, колоквиум, розв'язання казусу (кейс-задача), тестування (з набору суджень вибрати вірні), модульні контрольні роботи.

При поточному контролі під час семінарських занять оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований студентом у відповіді, активність при обговоренні питань семінарського заняття, систематичність роботи на заняттях, результати виконання домашніх завдань.

Викладач, який проводить семінарські заняття, виставляє у визначений термін кількість набраних з поточного контролю балів і заносить їх у відповідні документи обліку успішності студентів.

У випадку відсутності студента на семінарському занятті з поважних причин, він може відпрацювати пропущене заняття в позааудиторний час (час консультацій викладача), шляхом усного опитування, розв'язування казусів. Пропущене заняття може бути відпрацьоване не пізніше двох тижнів з дати завершення дії поважних причин. За невідпрацьовані заняття бали не нараховуються.

Дисципліна викладається у двох семестрах (ЗМ 1 та ЗМ 2 – перший семестр; ЗМ 3 – другий семестр). За 10 днів до початку екзаменаційної сесії у кожному з семестрів викладач, який веде семінарські заняття, припиняє приймати відпрацювання. Заняття, пропущені та не відпрацьовані студентом у першому семестрі, не допускаються до відпрацювання в другому семестрі.

Для студентів, які за семестровими формами оцінювання отримали кількість балів, яка є меншою мінімальної кількості балів (<24 балів), проводиться додаткова заключна контрольна робота з питань, необхідних та достатніх для отримання допуску до іспиту. Обсяг та зміст заключної контрольної роботи визначається викладачем залежно від рівня успішності студента (наприклад, кількості набраних балів протягом семестру; кількості пропущених занять і їх питомої ваги у загальній кількості занять; тем, з яких неотримано оцінку або отримано недостатню кількість балів; невідпрацьованих занять тощо).

Результатом проведення заключної контрольної роботи може бути: (1) допуск до іспиту з виставленням студентові 24 балів, як оцінки за семестровими формами оцінювання; або (2) недопуск до іспиту з виставленням студентові лише тих балів, які він набрав за семестровими формами оцінювання (без врахування результатів заключної контрольної роботи).

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій, семінарських занять та

Назва теми	Кількість годин		
	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1.			
Тема 1. Цивільне право - галузь приватного права	2	2	2
Тема 2. Джерела цивільного права	2	2	2
Тема 3. Фізична особа як суб'єкт цивільних правовідносин	4	4	4
Тема 4. Юридична особа як суб'єкт цивільних правовідносин	4	2	2
Тема 5. Об'єкти цивільних прав	2	2	2
Тема 6. Правочини	4	4	2
Тема 7. Представництво	2	2	2
Модульна контрольна робота 1	-	-	-
Змістовий модуль 2.			
Тема 8. Здійснення суб'єктивних цивільних прав і виконання цивільних обов'язків. Захист цивільних прав	4	2	2
Тема 9. Цивільно-правова відповідальність	2	2	2
Тема 10. Строки та терміни у цивільному праві. Позовна давність	2	2	2
Тема 11. Загальна характеристика речового права та права власності	2	4	2
Тема 12. Набуття та припинення права власності	2	2	2
Тема 13. Право спільної власності	2	2	2
Тема 14. Захист права власності	4	2	2
Модульна контрольна робота 2	-	-	-
Змістовий модуль 3.			
Тема 15. Речові права на чуже майно	2	2	2
Тема 16. Загальна характеристика права інтелектуальної власності	4	2	2
Тема 17. Авторське право та суміжні права. Патентне право	4	4	2
Тема 18. Інститут засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг	2	2	2
Тема 19. Поняття сімейного права та його джерела	2	2	2
Тема 20. Сімейні правовідносини	2	2	2
Модульна контрольна робота 3	-	-	-
Змістовий модуль 4.			
Тема 21. Поняття шлюбу. Укладення шлюбу	4	4	2
Тема 22. Особисті немайнові правовідносини подружжя	2	2	2
Тема 23. Майнові правовідносини подружжя. Шлюбний договір. Припинення шлюбу	2	2	2
Тема 24. Підстави виникнення правовідносин між батьками і дітьми. Визначення походження дітей	2	2	2
Тема 25. Майнові правовідносини між батьками і дітьми. Аліментні зобов'язання батьків і дітей	2	2	2
Модульна контрольна робота 4	-	-	-
<i>Всього</i>	68	60	52

Загальний обсяг 180 год., в тому числі:

Лекцій – **68 год.**

Семінари – **60 год.**

Самостійна робота - **52 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2-т. / за заг. ред. О. В. Дзери. Т. 1. К.: Юрінком Інтер, 2019. 752 с.
2. Науково-практичний коментар до цивільного законодавства України / В.Г. Ротань (відпов. ред.), А.Г. Ярема, В.В. Кривенко, В.Я. Карабань, О.Є. Сонін. 2-е вид. Х.: Фактор, 2020. Т.1. 800 с.
3. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2-т. / за заг. ред. О. В. Дзери. Т. 1. К.: Юрінком Інтер, 2019. 752 с.
4. Оновлення цивільного кодексу України: формування підходів. Колективна монографія / за ред. Є. О. Харитонова, А. С. Довгерт та ін. К.: Юркнига, 2021. 700 с.
5. Парасюк М.В., Парасюк В.М., Грабар Н.М. Цивільне право України (загальна частина) (у схемах та таблицях): навч. посіб. Львів : Растр-7, 2020. 364 с.
6. Січевлюк В. А. Еволюція категорії «правова суб'єктність» (теоретико-прикладні засади): Монографія. Київ: Вид-во «Юридична думка», 2020. 462 с.
7. Цивільне право. Альбом схем : навч. посіб. : у 2 ч. Ч. 1 / Є. О. Мічурін, О. Р. Шишка. Вид. 6-те, перероб. Харків : Право, 2022. 220 с.
8. Цивільне право (загальна частина). Курс лекцій. За ред. І.В. Спасибо-Фатєєвої. ЕКУС. 2021р. 448с.
9. Цивільне право України: підручник. 3-е вид., перероб. і доп. У 2 частинах. / За ред. проф. Р.Б. Шишки (кер. авт. кол.), Ч. 1. Загальна. К.: Видавництво Ліра-К, 2022. 796с.
10. Кіряк О.В., Пацурківський Ю.П., Гудима-Підвербецька М.М., Бурка А.В., Галкевич С.В. Цивільне право (загальна частина) Навчально-методичний посібник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 298 с.
11. Дзера О.В. Сімейне право України: підруч. К. : Юрінком Інтер, 2020. 520 с.
12. Чеховська І. В., Самілик Л. О. Сімейне право : практикум. Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. 132 с.
13. Боднар Т. В., Михальнюк О. В. Сімейне право: практикум. К. : лерта, 2019. 132 с.
14. Сімейне право України: підручник / за ред. А. О. Дутко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 480 с.
15. Дякович М.М. Сімейне право України. Навч. посібн. «ЕКУС», 2022, 416с.
16. Сімейне право України [Текст]: підручник / [Т. В. Боднар, В. С. Гопанчук, О. В. Дзера та ін.]; за заг. ред. Т. В. Боднар та О. В. Дзери. - Київ: Юрінком Інтер, 2016. - 519 с.
17. Науково-практичний коментар Сімейного кодексу України // під ред. Д.В. Журавльова.- К.: «Професіонал», 2021р. – 520с.
18. Процьків Н.М., Гетьманцева Н.Д. Сімейне право. Навчально-методичний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2021. -140с.
19. Чернега В.М. Сімейне (національне, міжнародне, порівняльне) право, К., Ліра-К, 2023, 370с.

Додаткові:

1. Барабаш О. Соматичні права в системі прав людини: право власності на своє тіло. Право України 2022. №2. С. 108-121.
2. Глотов С. Право автора v. право власника в контексті права доступу. Право України. 2023. №2. С.144-160.
3. Добрянський Святослав, Кокір Ярина. Репродуктивні права людини в Європейському Союзі: можливості удосконалення юридичного гарантування. Право України 2023. №6. С.69-84.
4. Дроботова Т., Карпенко Л., Романів М. Право України. 2020. № 6. С. 171-186.

5. Іванов Павло. Цивільно-правовий захист фірмових кольорів: порівняльний аспект. Право України 2022. №12. С.134-145.
6. Кисіль Владислав, Крат Василь, Мица Юрій, Спасибо-Фатєєва Інна. Правова природа частки у спільній власності. Право України 2022. №8. С.140-156.
7. Мірошніченко А. Земельна ділянка як об'єкт права: абстракція чи реальність. Право України 2020. №6. С. 91-105.
8. Ромовська Л. Правомочність із надання оцінки відповідності істотній зміні обставин, яку сторони не могли передбачити при укладанні договору (контракту), та її правовим наслідкам. Право України. 2024. №2. С.125-135
9. Андрощук Г. О. Формування та розвиток правового інституту фірмового найменування. Часопис Київського університету права. 2024. № 1. С. 98-104.
10. Козар Ю. Ю., Савельєв О. Р. Роль об'єктів цивільних прав в сучасному правовому дискурсі. Часопис Київського університету права. 2024. № 1. С. 81-86.
11. Аліменти. Актуальне законодавство та судова практика. С.В. П'єтков, Д.В. Журавльов, О.Ю. Дрозд, В.Г. Дрозд. ЦУЛ., 2021, 342с.
12. Аліменти. Особливості нарахування, стягнення за рішенням (наказом) суду і в порядку виконавчого провадження. К.І. Чижмарь, Н.С. Кузнєцова, К.А. Бабенко, В.І. Журавель. ЦУЛ., 2019, 312с.
13. Дзера О.В., Захарова О.С., Русанюк З.З. Аліменти. Законодавство. Коментар. Судова практика. К., Юрінком Інтер, 2020. 400с.
14. Дякович М.М. Охорона і захист сімейних прав та інтересів нотаріусом : монографія / М.М. Дякович. К., 2014. 520 с.
15. Журило С.С. Регулювання усиновлення дітей-громадян України іноземними громадянами: питаннями теорії та практики., 2016 286с.
16. Масюк В.В., Німашук М.Д. Позбавлення батьківських прав: юридичні аспекти К. : Право, 2020, 246с.
17. Менджул М.В. Порівняльне сімейне право. ТОВ «РІК» -У, 2021, 296с.
18. Нікітюк О.М. Охорона та захист права спільної власності подружжя: нотаріат, суд, виконавче провадження. К.: Алерта, 2018. 208с.
19. Розгон О.В. Договори у сімейному праві України. К.: Ін Юре, 2018 . 302с.
20. Сафончик О.І. Шлюбні правовідносини в Україні: проблеми теорії і практики. Фенікс, 2018.- 378с.
21. Чернега В.М. Проблеми та потенціал механізму правового регулювання сімейних відносин: монографія. К., Ліра-К, 2022. 508с.
22. Правовий режим майна подружжя у праві України та країн Європейського Союзу (порівняльно-правове дослідження) / Олег Простибоженко ; Київ. регіон. центр Нац. акад. прав. Наук України ; Центр сімейно-прав. дослідж. Харків : Право, 2021. 240 с.
23. Явор О. А. Юридичні факти в сімейному праві України: усталені підходи і нові тенденції : монографія / О. А. Явор. Х. : Право, 2016. 352 с.

Нормативно-правові акти:

1. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (ратифікований 19.10.1973р). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042
2. Загальна декларація прав людини : прийнята Резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015
3. Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>

4. Водний кодекс України: Кодекс України від 06.06.1995 № 213/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80>
5. Господарський кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 № 436-ІV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
6. Житловий Кодекс Української РСР: Кодекс України від 30.06.1983 № 5464-Х. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5464-10>
7. Земельний кодекс України: Кодекс України від 25.10.2001 № 2768-ІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>
8. Повітряний кодекс України: Кодекс України; Закон, Кодекс від 19.05.2011 № 3393-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17>
9. Кодекс України з процедур банкрутства: Кодекс України; Закон, Кодекс від 18.10.2018 № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19/sp:head>
10. Сімейний кодекс України: Кодекс України від 10.01.2002 № 2947-ІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>
11. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-ІV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/43515/sp:head?find=1&sp=%26sp%3D%3Ahead&text=%D0%B%D1%96%D0%BA%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B0%D1%86#Text>
12. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 № 3792-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3792-12>